

*Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын
2019 оны 06 сарын 12-ны 187 тоот
тушаалын 12 дугаар хавсралт*

ИНД - 66

Иргэний Нисэхийн Дүрэм

**Агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний
ажилтны үнэмлэх**

Иргэний нисэхийн ерөнхий газар

ДҮРМИЙН ТАЙЛБАР

ИНД-66 нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний ажилтны үнэмлэх, гэрчилгээ болон зэрэглэл олгох;
- тухайн үнэмлэх, гэрчилгээ болон зэрэглэлийн эрх, хязгаарлалт.

Энэ Дүрэм нь Иргэний нисэхийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний баталсан ИНД-66-гийн цахим хувилбар бөгөөд зөвхөн ишлэл хийх зорилгоор хэрэглэнэ. Хүчин төгөлдөр ИНД-66, түүний нэмэлт өөрчлөлтийн хуулбарыг ИНЕГ-аас, эсхүл www.mcaa.gov.mn веб сайтаас татаж авах боломжтой.

Мэдээлэл

Гишүүн улсуудын иргэний нисэхийн Дүрмийг сайжруулах замаар иргэний нисэхийн салбарт нэгдсэн нэг Дүрмийн зохицуулалтад шилжих Олон улсын иргэний нисэхийн байгууллагын 1992 оны 29-р чуулганы А29-3 тогтоолыг хэрэгжүүлэх зорилгоор, Монгол Улс болон Шинэ Зеланд улсын ИНЕГ-ын хооронд 1999 оны 5 сарын 6-нд байгуулсан “Техникийн Хамтын Ажиллагааны Санамж Бичиг”-ийг үндэслэн Монгол Улсын Иргэний нисэхийн дүрмийг боловсруулсан.

Өөрчлөлтийн түүх**Хүчинтэй огноо**

Анхны боловсруулалт	2001 оны 03 сарын 16
Нэмэлт өөрчлөлт 1	2007 оны 05 сарын 04
Нэмэлт өөрчлөлт 2	2010 оны 04 сарын 16
Нэмэлт өөрчлөлт 3 (шинэчлэлт)	2019 оны 06 сарын 12

Тэмдэглэл: ИНД-66-гийн шинэчлэлтийг монгол, англи хэл дээр, NZ Part 66-гийн 2018 оны 07 сарын 20-ны А.6-д үндэслэн боловсруулсан болно.

Гарчиг

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл.....	1
66.1. Хамрах хүрээ	1
66.3. Нэр томъёо ба товчлол.....	1
66.5. Үнэмлэх болон гэрчилгээ	1
66.7. Үнэмлэх, гэрчилгээ болон зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргах	1
66.9. Үнэмлэх, гэрчилгээ болон зэрэглэл олгох	2
66.11. Үнэмлэх болон гэрчилгээний хугацаа	2
66.13. Шалгалт	3
66.15. Шалгалтын үед зөвшөөрөхгүй үйлдэл.....	3
66.17. Согтууруулах ундаа, эсхүл эмийн бодистой холбоотой гэмт хэрэг.....	4
66.19. Эрүүл мэндийн шаардлага.....	4
В Бүлэг - Агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний инженерийн үнэмлэх.....	4
66.51. Хамрах хүрээ	4
66.53. Нөхцөл хангах шаардлага	4
66.55. Эрх, хязгаарлалт.....	5
66.57. Туршлага хадгалах шаардлага	6
С Бүлэг - Агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний инженерийн зэрэглэл.....	6
66.101. Хамрах хүрээ	6
66.103. Нөхцөл хангах шаардлага	6
66.105. Эрх.....	7
Д Бүлэг - Техник үйлчилгээг баталгаажуулах гэрчилгээ	7
66.151. Хамрах хүрээ	7
66.153. Нөхцөл хангах шаардлага	7
66.155. Эрх.....	7
Е Бүлэг - Шалгах эрхийн гэрчилгээ	8
66.201. Хамрах хүрээ	8
66.203. Нөхцөл хангах шаардлага	8
66.205. Эрх, хязгаарлалт.....	8
66.207. Туршлага хадгалах шаардлага	9
Хавсралт А - Шилжилтийн зохицуулалт	10
Хавсралт В - Бүлгийн болон маягийн зэрэглэл.....	11
В.1. Бүлэг.....	11
В.2. Маяг	12
Хавсралт С - Нэмэлт эрх	13

А Бүлэг - Ерөнхий зүйл

66.1. Хамрах хүрээ

Энэ Дүрэм нь дараах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно:

- (1) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний үнэмлэх, гэрчилгээ болон зэрэглэл олгох;
- (2) тухайн үнэмлэх, гэрчилгээ болон зэрэглэлийн эрх, хязгаарлалт.

66.3. Нэр томьёо ба товчлол

Энэ Дүрэмтэй холбоотой нэр томьёо болон товчлол нь ИНД-ийн нэр томьёоны тайлбарт багтсан.

66.5. Үнэмлэх болон гэрчилгээ

Энэ Дүрмийн дагуу дараах үнэмлэх, гэрчилгээ болон зэрэглэл олгоно:

- (1) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний инженерийн үнэмлэхийг (AMEL) дараах 1, эсхүл хэд хэдэн категориор:
  - (i) нисэх онгоц;
  - (ii) роторт-хөлөг;
  - (iii) хүчний төхөөрөмж;
  - (iv) цахилгаан;
  - (v) хэрэглэл;
  - (vi) радио холбоо;
  - (vii) агаараас хөнгөн агаарын хөлөг;
- (2) техник үйлчилгээг баталгаажуулах гэрчилгээ (MAC);
- (3) шалгах эрхийн гэрчилгээ (IAC);
- (4) Хавсралт В-д заасан бүлгийн зэрэглэл;
- (5) агаарын хөлөг болон бүрдэл хэсгийн зэрэглэл.

66.7. Үнэмлэх, гэрчилгээ болон зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргах

(a) AMEL, үнэмлэхний нэмэлт категори, эсхүл MAC эзэмших хүсэлт гаргагч нь САА 24066/01 маягыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ.

(b) IAC эзэмших хүсэлт гаргагч нь САА 24066/03 маягыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ.

(c) Конвенцийн Хэлэлцэн тохирогч улсаас олгосон хүчинтэй үнэмлэх, эсхүл гэрчилгээг үндэслэн үнэмлэх эзэмших хүсэлт гаргагч нь энэ зүйлийн (a), эсхүл (b)-гийн шаардлага дээр нэмж тухайн үнэмлэх, эсхүл гэрчилгээгээ Даргад хүргүүлэх үүрэгтэй.

(d) AMEL-ийн зэрэглэл авах хүсэлт гаргагч нь САА 24066/02 маягыг бөглөж, зохих төлбөрийн баримтын хамт Даргад хүргүүлнэ.

(е) САА 24066/01, САА 24066/02, САА 24066/03 маягт нь дараах мэдээллийг шаардана:

- (1) хүсэлт гаргагчийн нэр болон Монгол Улсад ажил үүрэг гүйцэтгэх хаяг;
- (2) тухайн маягтад заасан, хүсэлт гаргагчтай холбоотой Даргын шаардаж болох нэмэлт дэлгэрэнгүй мэдээлэл.

66.9. Үнэмлэх, гэрчилгээ болон зэрэглэл олгох

(а) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, хүсэлт гаргагч нь энэ Дүрмийн дагуу үнэмлэх, гэрчилгээ, эсхүл зэрэглэл эзэмших эрхтэй:

- (1) хүсэлт гаргагч нь тохирох зөв хүн байх;
- (2) хүсэлт гаргагч тухайн үнэмлэх, гэрчилгээ, эсхүл зэрэглэлийн эрх үүргийг хэрэгжүүлэхийн тулд агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний баримт бичгийн батлагдсан хэл дээр унших, ярих, ойлгох бүрэн чадвартай байх;
- (3) хүсэлт гаргагч нь холбогдох Бүлгийн үнэмлэх, гэрчилгээ, эсхүл зэрэглэлийн нөхцөл хангах шаардлагыг хангасан байх;
- (4) тухайн гэрчилгээ, эсхүл үнэмлэхийг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх.

(b) Хэрэв Дарга дараах шаардлага хангагдсан гэж үзвэл, үнэмлэх, гэрчилгээ, эсхүл зэрэглэл эзэмших хүсэлт гаргагч нь Конвенцийн Хэлэлцэн тохирогч улсаас олгосон хүчинтэй үнэмлэх, эсхүл гэрчилгээ эзэмшигч гэсэн үндэслэлээр үнэмлэх, эсхүл гэрчилгээ эзэмших эрхтэй:

- (1) хүсэлт гаргагч нь хүлээн зөвшөөрөхүйц үнэмлэх, эсхүл гэрчилгээ эзэмшигч байх;
- (2) хүсэлт гаргагч нь тохирох зөв хүн байх;
- (3) тухайн гэрчилгээ, эсхүл үнэмлэхийг олгох нь нисэхийн аюулгүй байдлын ашиг сонирхолд харшлахгүй байх;
- (4) хүсэлт гаргагч нь 66.53(а)-д шаардсан нисэхийн хууль, дүрмийн болон аман шалгалтад тэнцсэн байх.

(с) ИНЕГ-тай техникийн зохицуулалтын гэрээтэй улсын эрх бүхий байгууллагаас олгосон AMEL эзэмшигч нь хэрэв Монгол улсын Иргэний нисэхийн тухай хууль болон Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц аман шалгалтыг амжилттай өгсөн бол энэ Дүрмийн дагуу олгох үнэмлэх, эсхүл гэрчилгээ эзэмших эрхтэй.

66.11. Үнэмлэх болон гэрчилгээний хугацаа

(а) Энэ Дүрмийн дагуу олгосон AMEL нь, түүнийг Хуулийн дагуу түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосноос бусад тохиолдолд, тухайн гэрчилгээ эзэмшигчийн насан туршид хүчинтэй байна.

(b) MAC-ийг дараах хугацаагаар олгож болно:

- (1) 24 сар хүртэл; эсхүл,
- (2) тухайн агаарын хөлгийн үндсэн зохион бүтээгчид 5 жил хүртэл.

(с) IAC-ийг 60 сар хүртэл хугацаагаар олгож болно.

(d) Түдгэлзүүлсэн, эсхүл хүчингүй болгосон AMEL, MAC, эсхүл IAC эзэмшигч нь тухайн баримт бичгийг Даргад хүргүүлнэ.

66.13. Шалгалт

(a) Энэ Дүрмийн дагуу үнэмлэх, зэрэглэл, эсхүл гэрчилгээ эзэмших хүсэлт гаргагч нь:

- (1) шалгалтад орохдоо өөрийгөө нотлох баримт бичигтэй байна;
- (2) бичгийн шалгалтад тэнцэхийн тулд боломжит үнэлгээний 70%-иас доошгүйг авсан байна;
- (3) аман шалгалтын хувьд, тухайн шалгалт өгч байгаа сэдвээр ажиллах мэдлэгээ шалгуулна.

(b) Нисэхийн хууль, дүрмийн бичгийн шалгалтад тэнцсэн дүн 5 жилийн хугацаанд хүчинтэй байхаас бусад тохиолдолд, бичгийн шалгалтад тэнцсэн сэдвийн дүн насан туршид хүчинтэй байна.

(c) Энэ дүрмийн 66.53(a)(3)-т шаардсан аман шалгалтыг өгөхийн тулд хүсэлт гаргагч нь 66.53(a)(2) болон (4)-т заасан бичгийн шалгалт болон туршлагад тавих шаардлагыг хангасан байх үүрэгтэй.

(d) Энэ дүрмийн 66.53(a)(2) болон (3)-т шаардсан бичгийн, эсхүл аман шалгалтад 3 удаа тэнцээгүй хүсэлт гаргагч нь сүүлчийн шалгалт өгсөн өдрөөс хойш 3 сарын дотор тухайн шалгалтыг дахин өгөхөөр хандах эрхгүй.

66.15. Шалгалтын үед зөвшөөрөхгүй үйлдэл

(a) Энэ Дүрмийн дагуу шалгалтын үед, этгээд нь шалгалт авч байгаа ажилтан зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, дараах үйлдлийг хийхгүй байх үүрэгтэй:

- (1) бусад этгээдээс хуулах; эсхүл
- (2) мэдээллийн зөвшөөрөгдөөгүй эх үүсвэр ашиглах; эсхүл
- (3) шалгалт авч байгаа ажилтнаас бусад этгээдтэй аливаа арга замаар харьцах; эсхүл
- (4) бусдын өмнөөс шалгалт өгөх; эсхүл
- (5) шалгалт авч байгаа этгээд зөвшөөрснөөс бусад тохиолдолд, бичмэл, эсхүл хэвлэмэл материалыг шалгалтын өрөөнөөс авч гарах; эсхүл
- (6) шалгалтын үед түгээсэн цахим, бичмэл, эсхүл хэвлэмэл материалыг аливаа арга хэлбэрээр, эсхүл хэрэгсэл ашиглан хуулбарлах; эсхүл
- (7) шалгалтын өрөөнд зөвшөөрөгдөөгүй материал авч орох.

(b) Энэ зүйлийн (a)-д заасан аль нэг үйлдлийг хийсэн этгээдэд Дарга дараах арга хэмжээг бүгдийг, эсхүл хэсэгчлэн оноож болно:

- (1) тухайн сэдвийн шалгалтад тэнцээгүйд тооцох;
- (2) өмнө нь тэнцсэн шалгалтын сэдвийг бүгдийг, эсхүл хэсэгчлэн хүчингүйд тооцох;
- (3) цаашид ИНД-ийн дагуу өгөх шалгалтад 12 сар хүртэл хугацаанд оруулахгүй байх;

- (4) тухайн этгээдэд энэ Дүрмийн дагуу олгосон үнэмлэх, гэрчилгээ, эсхүл зэрэглэлийг түдгэлзүүлэх, эсхүл хүчингүй болгох.

66.17. Согтууруулах ундаа, эсхүл эмийн бодистой холбоотой гэмт хэрэг

Согтууруулах ундаа, эсхүл эмийн бодис хэрэглэсэн эсэхийг тогтоох, хуулийн дагуух тест өгөхөөс татгалзсан үйлдлийг багтаасан, согтууруулах ундаа, эсхүл эмийн бодистой холбоотой шүүхийн шийтгэл нь тухайн этгээдийг үнэмлэх эзэмшихэд тохирох зөв хүн хэвээр байгаа эсэхийг дахин тогтоох үндэслэл болно. Тухайн шийтгэл нь үнэмлэх олгохоос татгалзах, эсхүл түдгэлзүүлэх, эсхүл хүчингүй болгоход нөлөөлж болно.

66.19. Эрүүл мэндийн шаардлага

Энэ Дүрмийн дагуу олгосон үнэмлэх, эсхүл гэрчилгээ эзэмшигч нь өөрт болон бусад этгээдэд хохирол учруулж болох эрсдэл үүсгэх эрүүл мэндийн дутагдалтай, эсхүл тухайн дутагдал нь даамжирч байгаа бол үнэмлэх, эсхүл гэрчилгээний эрхийг хэрэгжүүлэхгүй.

В Бүлэг - Агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний инженерийн үнэмлэх

66.51. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь AMEL олгох, тухайн үнэмлэхний эрх, хязгаарлалт болон туршлага хадгалах зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

66.53. Нөхцөл хангах шаардлага

- (a) AMEL эзэмших этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан байх үүрэгтэй:
- (1) 21 нас хүрсэн байх;
  - (2) нисэхийн хууль, дүрмийн шалгалтыг багтаасан бичгийн шалгалт, эсхүл тэдгээртэй дүйцэх дараах шалгалтад тэнцсэн байх:
    - (i) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц;
    - (ii) хүсэлт гаргасан үнэмлэхний категорийн агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний инженерийн үүрэг, хариуцлагатай холбоотой;
  - (3) AMEL эзэмшигчийн хэрэгжүүлэх үүрэг, хариуцлагын талаарх тухайн этгээдийн ойлголт болон практик хэрэглээг хамарсан аман шалгалтад тэнцсэн байх;
  - (4) дараах аль нэг сургалт, дадлагад амжилттай хамрагдсан байх:
    - (i) нисэхийн мэргэжлийн техникийн сургуульд хийх сургалт дадлагаар агаарын хөлгийн хүчилсэн бүтэц, хүчний төхөөрөмж, эсхүл авионикийн төхөөрөмжийн үйлдвэрлэл, техник үйлчилгээ, эсхүл модификацид өргөн ашигладаг үйл ажиллагааны журам, дадлага, материал, багаж, машин-багаж болон төхөөрөмжийг хамарсан албан ёсны техникийн сургалтыг багтаасан, нисэхийн холбоотой ажлын 48 сарын дадлага туршлагыг аль ч цаг хугацаанд хуримтлуулсан байх; эсхүл

- (ii) нисэхийн бус, холбогдох мэргэжлийн техникийн сургуульд хийх сургалт болон тухайн сургалт дууссаны дараа, агаарын хөлгийн хүчилсэн бүтэц, хүчний төхөөрөмж, эсхүл авионикийн төхөөрөмжийн үйлдвэрлэл, техник үйлчилгээ, эсхүл модификацид өргөн ашигладаг үйл ажиллагааны журам, дадлага, материал, багаж, машин-багаж болон төхөөрөмжийг хамарсан, нисэхийн холбоотой ажлын 36 сарын дадлага туршлага хуримтлуулсан байх; эсхүл
- (iii) энэ зүйлийн (4)(i), (ii) болон (iv)-т шаардсан сургалтад хамрагдаагүй боловч, агаарын хөлгийн хүчилсэн бүтэц, хүчний төхөөрөмж, эсхүл авионикийн төхөөрөмжийн үйлдвэрлэл, техник үйлчилгээ, эсхүл модификацид өргөн ашигладаг үйл ажиллагааны журам, дадлага, материал, багаж, машин-багаж болон төхөөрөмжийг хамарсан, нисэхийн холбоотой ажлын 60 сарын дадлага туршлагатай байх; эсхүл
- (iv) Иргэний нисэхийн тухай хууль болон ИНД-141, эсхүл ИНД-147-гийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн зохион байгуулсан, хяналттай сургалт болон дадлагыг багтаасан 36 сараас доошгүй хугацаатай цогц сургалтын курс, хэрэв гэрчилгээ нь тухайн сургалтын курсийг зохион байгуулахыг зөвшөөрсөн бол.

(b) Энэ зүйлийн (a)(4)-т заасан нөхцөлийн хувьд, шаардлагатай 24 сарын туршлага нь хүсэлт гаргасан үнэмлэхний категорид тохирсон байна.

(c) Хэрэв AMEL эзэмшигч нь энэ зүйлийн (a)(2)-т шаардсан зохих шалгалтад тэнцсэн ба дараах шаардлагыг хангасан бол тухайн үнэмлэхэнд нэмэлт категори авах эрхтэй:

- (1) хүсэлт гаргасан үнэмлэхний категорид тохирох ажлын 24 сарын туршлагатай байх; эсхүл
- (2) хүсэлт гаргасан үнэмлэхний категорид тохирох ажлын 12 сарын туршлагатай байх, хэрэв хүсэлт гаргагч нь 10 жил, эсхүл түүнээс дээш хугацаанд AMEL-ийн эрхийг хэрэгжүүлсэн бол.

66.55. Эрх, хязгаарлалт

(a) Энэ зүйлийн (b), (c) болон ИНД-145.5-ын шаардлагыг харгалзан, AMEL нь тухайн эзэмшигчид дараах эрхийг олгоно:

- (1) агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсгийн техник үйлчилгээг гүйцэтгэх, эсхүл хяналт тавих;
- (2) техник үйлчилгээний дараа агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсгийг ашиглалтад шилжүүлэх.

(b) AMEL эзэмшигч нь дараах шаардлагыг хангасан бөгөөд тухайн агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсгийн мэдлэгтэй байхаас бусад тохиолдолд, тухайн үнэмлэхний эрхийг агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсэгт хэрэгжүүлэхгүй:

- (1) тухайн агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсгийн хувьд, Хавсралт В-д заасан холбогдох бүлгийн, эсхүл маягийн зэрэглэл эзэмшдэг байх; эсхүл
- (2) тухайн эрх нь Хавсралт С-д заагдсан нэмэлт эрх байх.

(с) AMEL эзэмшигч нь тухайн төхөөрөмжийг ашиглах сургалтад хамрагдсаныг нотлох баримттайгаас бусад тохиолдолд, тусгай тестийн төхөөрөмж ашиглахыг шаардсан, Хавсралт С-д заасан нэмэлт эрхийг хэрэгжүүлэхгүй.

66.57. Туршлага хадгалах шаардлага

AMEL эзэмшигч нь өмнө үргэлжилсэн 24 сарын дотор дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, тухайн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлэхгүй:

- (1) 6 сараас доошгүй хугацаанд:
  - (i) тухайн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлсэн байх; эсхүл
  - (ii) эзэмшиж байгаа зэрэглэлд хамаарах агаарын хөлгийн техник үйлчилгээнд хяналт тавьж, удирдан зохион байгуулсан байх; эсхүл
  - (iii) эзэмшиж байгаа зэрэглэлд хамаарах техникийн сургалтад багшлах ажлыг гэрчилгээжсэн сургалтын байгууллагад гүйцэтгэсэн байх; эсхүл
  - (iv) энэ зүйлийн (i) - (iii)-т заасан ажлын аль алинд нь оролцсон байх; эсхүл
- (2) AMEL эзэмшигчийн хэрэгжүүлэх үүрэг, хариуцлагын талаарх тухайн этгээдийн ойлголт болон практик хэрэглээг хамарсан аман шалгалтад тэнцсэн байх.

С Бүлэг - Агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний инженерийн зэрэглэл

66.101. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний инженерийн бүлгийн зэрэглэл болон агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний инженерийн маягийн зэрэглэлд тавих зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

66.103. Нөхцөл хангах шаардлага

Агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний инженерийн бүлгийн, эсхүл маягийн зэрэглэл эзэмших этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) тохирох категорийн хүчинтэй AMEL эзэмшдэг байх;
- (2) хүсэлт гаргасан зэрэглэлийн хувьд, агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсгийн маяг, эсхүл бүлгээр ажилласан 6 сарын дадлага туршлагатай байх;
- (3) дараах сургалт, шалгалтад амжилттай хамрагдсан байх;
  - (i) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц шалгалт; эсхүл
  - (ii) хүсэлт гаргасан зэрэглэлийн агаарын хөлгийн маяг, эсхүл бүрдэл хэсэгтэй холбоотой дараах сургалтын курс:
    - (A) Иргэний нисэхийн тухай хууль болон ИНД-141, эсхүл ИНД-147-гийн дагуу олгосон нисэхийн сургалтын байгууллагын гэрчилгээ эзэмшигчийн зохион байгуулсан, хэрэв гэрчилгээ нь тухайн сургалтын курсийг зохион байгуулахыг зөвшөөрсөн бол; эсхүл
    - (B) хамааралтай агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсгийн үйлдвэрлэгчийн зохион байгуулсан; эсхүл
    - (C) Конвенцийн Хэлэлцэн тохирогч улсын эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрсөн.

66.105. Эрх

(a) Бүлгийн зэрэглэл нь AMEL эзэмшигчид, тухайн үнэмлэхний эрхийг Хавсралт В-гийн хамаарах бүлгийн тодорхойлолтод багтсан агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсэгт хэрэгжүүлэх эрхийг олгоно.

(b) ИНД-145.5-ын шаардлагыг харгалзан, маягийн зэрэглэл нь AMEL эзэмшигчид, тухайн зэрэглэлд заасан агаарын хөлгийн маяг, эсхүл бүрдэл хэсэгт тухайн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлэх эрх олгоно.

D Бүлэг - Техник үйлчилгээг баталгаажуулах гэрчилгээ**66.151. Хамрах хүрээ**

Энэ Бүлэг нь MAC олгох болон тухайн гэрчилгээний эрх, хязгаарлалтад тавих зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

66.153. Нөхцөл хангах шаардлага

MAC эзэмших этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан байна:

- (1) хүсэлт гаргасан MAC-ийн хувьд, агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсгийн тодорхой маяг, эсхүл бүлгээр ажилласан Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц дадлага туршлагатай байх;
- (2) хүсэлт гаргасан MAC-ийн хувьд, агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсгийн тодорхой маяг, эсхүл бүлгээр:
  - (i) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц сургалтын курсийг амжилттай дүүргэсэн байх; эсхүл
  - (ii) нисэхийн хууль, дүрмийн шалгалтыг багтаасан, Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц шалгалтад тэнцсэн байх.

66.155. Эрх

(a) MAC-д тухайн гэрчилгээ эзэмшигчийн хэрэгжүүлж болох эрхийг заана.

(b) MAC нь дараах эрхийг олгоно:

- (1) AMEL эзэмшигч нь 66.103(2)-т шаардсан дадлага туршлагагүй бол агаарын хөлгийн маягт техник үйлчилгээ гүйцэтгэж, ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлэх; эсхүл
- (2) тухайн этгээд нь AMEL эзэмшигч биш боловч, Дарга тухайн этгээдийг ур чадвартай гэж үзвэл, дараах техник үйлчилгээг гүйцэтгэх, эсхүл хяналт тавих:
  - (i) тухайн гэрчилгээнд заасан техник үйлчилгээг агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсэгт гүйцэтгэх болон тухайн агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсгийг ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлэх; эсхүл
  - (ii) ИНД-21-ийн Н Бүлгийн дагуу олгосон тусгай категорийн нислэгт тэнцэх чадварын гэрчилгээтэй агаарын хөлгийн техник үйлчилгээг гүйцэтгэх, ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлэх.

Е Бүлэг - Шалгах эрхийн гэрчилгээ

66.201. Хамрах хүрээ

Энэ Бүлэг нь IAC олгох болон тухайн гэрчилгээний эрх, хязгаарлалтад тавих зохицуулалтын шаардлагыг тогтооно.

66.203. Нөхцөл хангах шаардлага

IAC эзэмших этгээд нь дараах шаардлагыг хангасан байх үүрэгтэй:

- (1) энэ Дүрмийн дагуу олгосон, нисэх онгоц болон хүчний төхөөрөмжийн категори, эсхүл роторт-хөлөг болон хүчний төхөөрөмжийн категорийн аль алианаар зэрэглэлтэй AMEL эзэмшдэг ба хүсэлт гаргах үедээ:
  - (i) тухайн үнэмлэхийг 60 сараас доошгүй хугацаагаар эзэмшсэн байх;
  - (ii) 66.57-д заасан туршлага хадгалах шаардлагыг 60 сараас доошгүй хугацаанд хангасан байх.
- (2) өмнө үргэлжилсэн 24 сарын хугацаанд:
  - (i) AMEL-ийн эрхийг хэрэгжүүлсэн байх; эсхүл
  - (ii) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээнд хяналт тавьж, удирдан зохион байгуулсан байх.
- (3) агаарын хөлгийн хүчилсэн бүтцийн их засвартай холбоотой Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц шалгалтад тэнцсэн байх:
- (4) дараах этгээдийн зохион байгуулсан зааварчилгааны сургалтын курсийг амжилттай дүүргэж, агаарын хөлөг болон бүрдэл хэсэг нь ИНД-ийн шаардлагыг хангаж байгааг тогтоох үзлэг шалгалт хийх бичгийн шалгалтад тэнцсэн байх:
  - (i) ИНД-147-гийн дагуу олгосон техник үйлчилгээний сургалтын байгууллагын гэрчилгээ, эсхүл техник үйлчилгээний сургалтын байгууллагын хязгаарлагдмал гэрчилгээ эзэмшигчийн; эсхүл
  - (ii) Даргын.

66.205. Эрх, хязгаарлалт

- (a) Энэ зүйлийн (b)-г харгалзан, IAC нь тухайн эзэмшигчид дараах эрхийг олгоно:
  - (1) агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний жилийн дүгнэлтийг (annual review) ИНД-43-ын D Бүлгийн дагуу хийх;
  - (2) ИНД-43-ын E Бүлгийн дагуу хийгдсэн том хэмжээний засвар болон том хэмжээний модификацийн дараа ИНД-21-ийн Хавсралт D-д заасан техникийн өгөгдөлтэй нийцэж байгааг баталгаажуулах.
- (b) Тухайн этгээд нь агаарын хөлгийн хүчилсэн бүтэц, хүчний төхөөрөмж, сэнс, эсхүл холбогдох эд анги, эсхүл бүрдэл хэсэгт бүрэн гүйцэд үзлэг шалгалт хийхэд шаардлагатай төхөөрөмж, байгууламж болон тухайн үзлэг шалгалтын өгөгдөл бэлэн байхаас бусад тохиолдолд, энэ зүйлийн (a)-д заасан эрхийг хэрэгжүүлэхгүй.

66.207. Туршлага хадгалах шаардлага

IAS эзэмшигч нь өмнөх 12 сарын хугацаанд дараах шаардлагыг хангаснаас бусад тохиолдолд, тухайн үнэмлэхний эрхийг хэрэгжүүлэхгүй:

- (1) 4 удаа агаарын хөлгийн техник үйлчилгээний жилийн дүгнэлтийг ИНД-43-ын D Бүлгийн дагуу хийсэн байх; эсхүл
- (2) 4 удаа том хэмжээний засвар, эсхүл том хэмжээний модификацийн дараа агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсэг нь ИНД-21-ийн Хавсралт D-д заасан өгөгдөлтэй нийцэж байгааг баталгаажуулсан байх; эсхүл
- (3) энэ зүйлийн (1) болон (2)-т заагдсан ажлын аль алийг нь гүйцэтгэсэн байх; эсхүл
- (4) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц, 8-аас доошгүй цагийн сэргээх сургалтын курсийг амжилттай дүүргэсэн байх; эсхүл
- (5) Даргын хүлээн зөвшөөрөхүйц шалгалтыг амжилттай өгсөн байх.

Хавсралт А - Шилжилтийн зохицуулалт

- (a) ИНД-66-гийн дагуу олгосон үнэмлэх, эсхүл зэрэглэлийг энэ Дүрэм батлагдсанаас хойш 6 сарын дотор шинэчлэн олгоно.
- (b) Энэ Дүрэм шинэчлэгдэхээс өмнө олгосон AMEL, гэрчилгээ, эсхүл зэрэглэлийг, энэ Дүрмийн дагуу үнэмлэх, гэрчилгээ, эсхүл зэрэглэл шинэчлэн олгох хүртэл хүчинтэйд тооцно.
- (c) Хэрэв Дарга эзэмшигчийн ур чадварыг тогтоох арга хэмжээ авах шаардлагатай гэж үзвэл, ИНД-66-гийн дагуу олгосон үнэмлэх, гэрчилгээ, эсхүл зэрэглэл эзэмшигчийг дахин шалгаж болно. Хэрэв шаардлагатай бол Дарга дахин шалгалтын үр дүнд тухайн үнэмлэх, гэрчилгээ, эсхүл зэрэглэлийг өөрчилж, эсхүл хүчингүй болгож болно. (19.401)

Хавсралт В - Бүлгийн болон маягийн зэрэглэл

В.1. Бүлэг

Зэрэглэлийг дараах Бүлгээр олгож болно:

(a) Нисэх онгоц:

Бүлэг-1: Хүчилсэн металл гадаргуутай, битүүмжлэлгүй, хураагддаггүй хөл ангитай, МСТOW нь 5700 кг-аас хэтрэхгүй жинтэй нисэх онгоц;

Бүлэг-2: Хүчилсэн металл гадаргуутай, битүүмжлэлгүй, Бүлэг-1-ээс бусад нисэх онгоц;

Бүлэг-3: Үндсэн хийц нь модон эсхүл хөндий хоолой (tubular) бүтэцтэй, даавуун бүрээстэй нисэх онгоц;

Бүлэг-4: Мяндсаар хүчилсэн пластик (Fibre reinforced plastic), эсхүл төстэй материалаар үндсэн хийц нь хийгдсэн нисэх онгоц;

(b) Роторт-хөлөг:

Бүлэг-1: Поршинт хөдөлгүүртэй роторт-хөлөг;

Бүлэг-2: Турбинт хөдөлгүүртэй роторт-хөлөг;

(c) Хүчний төхөөрөмж:

Бүлэг-1: Агаарын энгийн оролттой (Normally aspirated) поршинт хөдөлгүүр;

Бүлэг-2: Turbocharged, supercharged эсхүл радиал поршинт хөдөлгүүр

(d) Цахилгаан:

Бүлэг-1: МСТOW нь 5700 кг, эсхүл түүнээс доош жинтэй, битүүмжлэлтэй нисэх онгоц болон дараах цахилгааны анхдагч үүсгүүртэй битүүмжлэлгүй агаарын хөлгийн цахилгаан систем:

(i) DC генератор; эсхүл

(ii) Стартер генератор; эсхүл

(iii) өөртөө шулуутгагч агуулсан хувьсах гүйдлийн Алтернатор;

Бүлэг-2: Цахилгааны анхдагч үүсгүүр болох дараах цахилгаан систем:

(i) DC генератор, эсхүл стартер генератор болон хоёрдогч эх үүсвэр болдог тогтмол бус давтамжтай хувьсах гүйдлийн генератор; эсхүл

(ii) тогтмол эргэлтийн төхөөрөмжөөс эргэлтээ авдаг тогтмол давтамжтай AC алтернатор;

(e) Хэрэглэл:

Бүлэг-1: агаарын хөлгийн хэрэглэлийн ерөнхий систем; нислэгийн хэрэглэлийн үндсэн систем; МСТOW нь 5700 кг, эсхүл түүнээс дээш жинтэй, битүүмжлэлтэй нисэх онгоцонд суурилагдсанаас бусад хүчилтөрөгчийн систем, бүхээгийн даралтын болон агааржуулалтын систем;

Бүлэг-2: МСТOW нь 5700 кг, эсхүл түүнээс дээш жинтэй, битүүмжлэлтэй нисэх онгоцонд суурилагдсанаас бусад, air data computer системийг багтаасан auto flight болон навигацийн систем, servo driven хэрэглэл, remote reading compasses-ийг багтаасан remote gyro систем, automatic flight control систем болон inertial navigation систем;

(f) Радио холбоо:

Бүлэг-1: VHF, HF, CVR, аудио систем болон ELT-г багтаасан нислэгийн холбооны систем;

Бүлэг-2: ADF, VOR, ILS, VLF, Omega, маркерын дохио, GPS болон GNSS-г багтаасан нислэгийн навигацийн систем;

Бүлэг-3: Цаг агаарын радар, doppler, радио алтиметр, DME, транспондер, ADS-B систем болон TCAS-ийг багтаасан ажиглалтын систем;

(g) Агаараас хөнгөн агаарын хөлөг

Бүлэг-1: Халуун агаарын чөлөөт бөмбөлөг болон халуун агаарын дирижабль бүхэлдээ;

Бүлэг-2: Хөнгөн хийгээр дүүргэсэн дирижабль болон түүний бүрдэл хэсэг; хөдөлгүүр болон сэнс, эсхүл fan, эсхүл аль аль нь багтахгүй.

В.2. Маяг

Дарга дараах агаарын хөлгийн, эсхүл бүрдэл хэсгийн маяг тус бүрээр агаарын хөлгийн, эсхүл бүрдэл хэсгийн маягийн зэрэглэл олгох үүрэгтэй.

- (1) **Нисэх онгоц:** битүүмжлэлтэй нисэх онгоц;
- (2) **Роторт-хөлөг:** роторт- хөлгийн Бүлэг-1, эсхүл Бүлэг-2 зэрэглэлд хамаарахгүй гэж Даргын үзсэн роторт- хөлөг;
- (3) **Хүчний төхөөрөмж:** турбинт хүчний төхөөрөмж;
- (4) **Цахилгаан:** MCTOW нь 5700 кг-аас дээш жинтэй, битүүмжлэлтэй нисэх онгоцонд суурилуулсан цахилгааны систем болон төхөөрөмж;
- (5) **Хэрэглэл:** MCTOW нь 5700 кг-аас дээш жинтэй, битүүмжлэлтэй нисэх онгоцонд суурилуулсан нислэгийн нэгдсэн систем (integrated flight system) ;
- (6) **Радио холбоо:** MCTOW нь 5700 кг-аас дээш жинтэй, битүүмжлэлтэй нисэх онгоцонд суурилуулсан радио холбооны бүрэн тоноглол;
- (7) **Бүрдэл хэсэг:** ИНД-43.54(b), (c)-д заагдсан агаарын хөлөг, эсхүл бүрдэл хэсгийн их засвар болон техник үйлчилгээ.

Хавсралт С - Нэмэлт эрх

(а) Нисэх онгоцны категори, эсхүл роторт- хөлгийн категорийн үнэмлэх эзэмшигч нь, хэрэв холбогдох агаарын хөлгийн маягийн зэрэглэлтэй бол дараах техник үйлчилгээг гүйцэтгэх, эсхүл хяналт тавих болон ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлж болно:

- (1) Бүлэг-1-ийн зэрэглэлд багтах цахилгааны болон хэрэглэлийн систем болон Бүлэг-1, 2 болон 3-ын зэрэглэлд багтах радио системд ИНД-91-ийн G Бүлэг, эсхүл ИНД-125-ын G Бүлэг, эсхүл ИНД-135-ын G Бүлэгт шаардсан холбогдох үзлэг шалгалт;
- (2) тусгай тестийн төхөөрөмж шаардлагатайгаас бусад тохиолдолд, тухайн агаарын хөлөг дээр хийгдэх цахилгааны ба хэрэглэлийн бүрдэл хэсэг, системийн (компасын систем багтахгүй) солилт, тохируулга болон ажиллагааны тест;
- (3) цахилгаан цэнэг хуримтлуулагчийн (battery) техник үйлчилгээ;
- (4) VHF, HF радио системийг суурилуулах болон техник үйлчилгээ;
- (5) шугамын үйлчилгээний үед сольж болох эд ангийг солих;
- (6) компас системд, шууд ба зайн уншилтын компасын (direct and remote reading compasses) тэнцүүлэх тохируулга хийх, шууд уншилтын компасын системийн бүрдэл хэсгийг солихоор хязгаарлах.

(б) Хүчний төхөөрөмжийн категорийн үнэмлэх эзэмшигч нь, хэрэв холбогдох хүчний төхөөрөмжийн маягийн зэрэглэлтэй бол дараах техник үйлчилгээг хийх, эсхүл хяналт тавих болон ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлж болно:

- (1) тусгай тестийн төхөөрөмж шаарддаггүй бол хөдөлгүүрийн хэрэглэлийн ажиллагааг шалгах болон тест;
- (2) тусгай тестийн төхөөрөмж шаарддаггүй бол хөдөлгүүрт хамаарах бүрдэл хэсэг, системийн солилт, тохируулга болон ажиллагааны тест;
- (3) шугамын техник үйлчилгээний үед сольж болох, хүчний төхөөрөмжид хамаарах авионикийн эд ангийг солих.

(с) Цахилгаан, хэрэглэл, эсхүл радио холбооны категорийн зэрэглэлтэй үнэмлэх эзэмшигч нь дараах техник үйлчилгээ хийх, эсхүл хяналт тавих болон ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлж болно:

- (1) Бүлэг-1-ийн зэрэглэлийн цахилгааны болон хэрэглэлийн систем болон Бүлэг-1, 2 болон 3-ын зэрэглэлийн радио холбооны системд ИНД-91-ийн G Бүлэг, ИНД-125-ын G Бүлэг, ИНД-135-ын G Бүлэгт шаардсан холбогдох үзлэг шалгалт;
- (2) тусгай тестийн төхөөрөмж шаардлагатайгаас бусад тохиолдолд, тухайн агаарын хөлөг дээр хийгдэх цахилгааны болон хэрэглэлийн бүрдэл хэсэг, системийн (компасын систем багтахгүй) солилт, тохируулга болон ажиллагааны тест;
- (3) цахилгаан цэнэг хуримтлуулагчийн (battery) техник үйлчилгээ;
- (4) VHF, HF радио системийг суурилуулах, түүнд хийх техник үйлчилгээ;
- (5) шугамын техник үйлчилгээний үед сольж болох эд ангийг солих;

(d) Агаараас хөнгөн агаарын хөлгийн категорийн зэрэглэлтэй үнэмлэх эзэмшигч нь дараах техник үйлчилгээг хийх, эсхүл хяналт тавих болон ашиглалтад шилжүүлэхээр гэрчилгээжүүлж болно:

- (1) ИНД-91-ийн G Бүлэг, ИНД-125-ын G Бүлэг, ИНД-135-ын G Бүлэгт шаардсан байнгын үзлэг;
- (2) тусгай тестийн төхөөрөмж шаардлагатайгаас бусад тохиолдолд, тухайн агаарын хөлөг дээр хийгдэх цахилгааны болон хэрэглэлийн бүрдэл хэсэг, системийн (компасын систем багтахгүй) солилт, тохируулга болон ажиллагааны тест;
- (3) хэрэглэлийн холболт, цахилгааны утсыг засах, солих;
- (4) VHF, HF радио системийг суурилуулах;
- (5) шууд уншигдах компасын тэнцүүлэх тохируулга хийх, бүрдэл хэсгийг солих.

--oOo--